

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto glđ. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—

Za pol leta, četrť leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Zjutranje izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

3 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

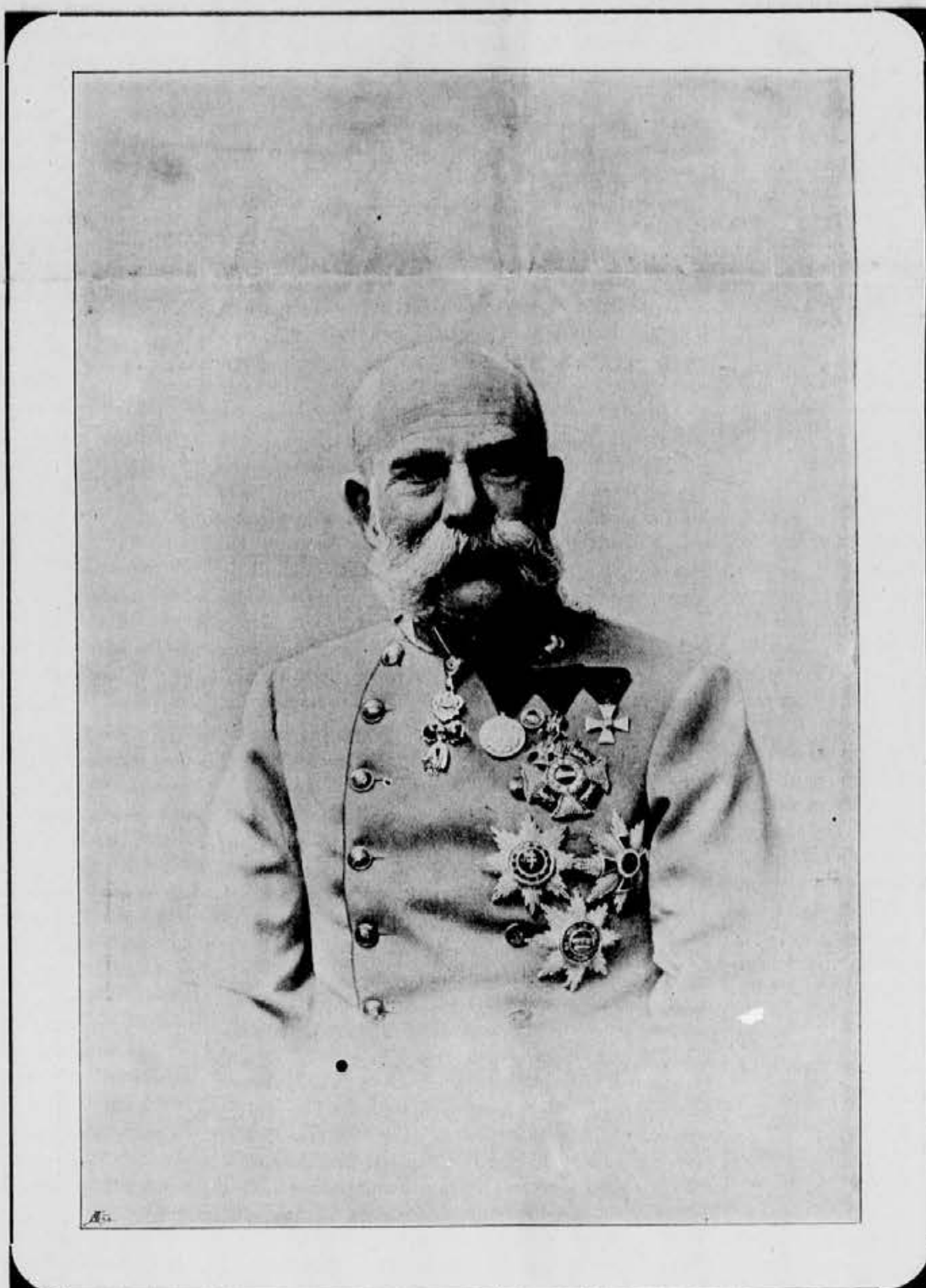
Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

1848 — 1898.

Slava Franu Josipu I.!

Due 18. avgusta leta 1830. se je porodilo milosrčnemu nadvojvodi Karolu in duhoviti nadvojvodinji Zofiji lepo dete, sinko — sedanji cesar Franc Josip I.

Dolgo je od tedaj, blizo sedem desetletij je minolo.

A bilo je dne 2. decembra leta 1848., ko je dobron in rahločutni cesar Ferdinand, čegar blaga nrav ni bila za viharje onih burnih časov, v škofijski palači v Olomucu položil krono Habsburgov na glavo 18-letnemu mladeniču.

Zgodilo se je to ob bučanju viharjev upornosti, ko je vihra revolucije žvižgala svoje grozne melodije in so se stebri države majali na vseh straneh.

Cesarska krona na glavo sedemnajstletnemu mladeniču ob takih okoliščinah — koliko grozno breme je to?! Ubogi Fran Josip! Komaj Ti je vsklila doba cvetja, ko naj bi bil užival slasti let mladeniških, ko naj bi bil okusil življenje od njega najlepše strani, odpovedati se Ti je bilo — vsemu in začeti delo, veliko delo — vestnega vladarja!

Polstoletje je minolo danes od takrat. Koliko viharjev je vihralo nad Tvojo glavo, koliko grozne nesreče Ti je bilo prebiti, koliko srčne boli Ti je naklonila Božja previdnost v svojih nepreračunljivih, ali vsikdar modrih sklepih! Ti pa nisi omahoval nikdar — vse Si premagal po veličini Svojega srca in Svojega duha!! Nisi omahoval, niso Te potrl viharji, nisi klonil duhom, in v občudovanje vsega sveta in v tolažbo Svojim narodom ostal Si po koncu kakor hrast, kljubujoči vsem elementarnim silam.

In tako Si zaslužil v polni meri sodbo, ki jo je izrekel o Tebi slaven francoski akademik: Cesar Fran Josip nosi vse svoje krone veliko plemenitostjo in vzvišenim dostojanstvom, ali jedno krono nosi kakor svetnik — trnjevo krono! Malo monarhom, kolikor jih pozna zgodovina, je Božja previdnost naklonila tolike nesreče; nobeden ni bil zadet od toliko težkih in grozних udarcev. Brata, sina, soprogo in svakinjo so mu odvzeli: krogla, jeklo in goreči plamen, a On je notri v sredi tolike boli premagal vse, tudi čutstva Svoja!

Ti Fran Josip si našel v Samem sebi: v Svoji veličini duše, cesar Si trebal. Našel si tolažbo: v udanosti vernega človeka v voljo božjo, v veri v svoj velik poklic, v ljubezni in skrbi do Svojih podanikov in v — delu, v neutrudnem delu za blagor — drugih!!

Vsikdar si se naslanjal na pomoč Božjo, vsikdar Si se zavedal, da Ti je izvršiti veliko misijo v tej državi! Nikdar nisi zgubil vere v zvestobo Svojih narodov, in nikdar nisi zgubil izpred oči velikega cilja, kateremu so veljali: vse Tvoje delo, vse Tvoje misli, vsa Tvoja očetovska skrb! In veliki cilj Ti je: sreča in zadovoljnost Tvojih narodov!

V ta namen je v dobi Tvojega slavnega vladanja posiljal narodom žarek ustavne svobode, v ta namen si podelil svojim podanikom obilico političnih pravic: da bi se čutili vsi srečne, brate med seboj, vsi — enakopravne. Vsi naj bi se udeleževali plemenitega tekmovanja v areni kulture in napredka! To Ti je bil program v prvem hipu, ko so Ti položili krono na glavo, in to zastavo držiš visoko še danes, po dolgih 50 letih. V ta namen Si povzdignil sredstva omike, Si povspeševal pripomočke za povzdigo materialne blaginje in Si dajal lepe vzglede in opomine narodom, naj se ljubijo med seboj!!

Vso plemenitost Svoje duše, vso ljubezen do nas vseh si izlil v zgodovinsko važnem trenutku v vsklik: Naredite mir med mojimi narodi!

Še ni dosežen ta cilj in zato tudi ni še dovršeno Tvoje delo!

Ali mi vemo, da niti za trenotek nisi zgubil vere v dosego tega cilja. In Tvoja nada je opravičena: saj je Božja roka vidno nad Tvojo glavo! Viharji 50 let so hruli nad Tvojo glavo, osivel si pod težkim bremenom, a Božja milost je hotela, da Si v polni telesni in duševni svežosti prebil te viharje in doživel ta pomembni današnji dan. Čvrst stojiš pred svetom, ker hoče On gori nad oblaki, da dovršiš Svoje veliko delo!

In narodi te države gledajo v iskreni ljubezni gori do Tebe, Ti vijejo okolo glave lovorvenec nevenljive hvaležnosti, stavljajo v Te svoje nade, da dosežeš, po čemer Ti hrepeni srce, in kar nam gotovo donese neizmerne blagoslova: **spravo med narodi!**

Tako mislimo mi, da Ti danes, na dan Tvojega jubileja, na dan Tvoje slave, ne moremo pokloniti lepšega vezila, nego da združimo svoje molitve v mogočno prošnjo do Vsemožnega, da bi On razsvetlil Tvoje svetovalce in jim pokazal na pravo pot, ki vodi do zaželjenega cilja Tvojega, in da bi razsvetlil tudi narode, da bodo tudi oni sami delali na uresničenje vzvišenih intencij Tvojih! In ko bode dovršeno to delo, ko bode dosežen ta veliki cilj, blagoslovljali Te bodo rodovi in zgodovina zapiše Tvoje ime zlatimi črkami med najplemeniteje vladarje — dobronike svojih podanikov.

Slava Franu Josipu I.!
Salve imperator!

* * *

Dne 18. avgusta l. 1830 so naznanjali strelji, da se je rodil nadvojvodu Karolu prvi sin, kateremu je bilo odločeno, da prevzame vladarstvo. Ta sin je bil naš vladar Fran Josip I., ki krepko roko vodi že petdeset let svoje narode, katerega očetovsko oko že petdeset let čuje nad blaginjo svojih podanikov.

* * *

Nadvojvoda Fran Karol — oče našega cesarja — je bil drugi sin tedanjega cesarja Frana I. Štiriindvajset let star je stopil v zakon z vojvodinjo Zofijo, hčerjo bavarskega kralja Maksa.

O dobrotljivosti starišev našega vladarja se mnogo pripoveduje. Nadvojvoda Karol si je pridobil z svojim ljudomiljem simpatije vseh. Rad je pomagal, kadar je bilo treba, ako je le mogel. O tem ve ljudstvo mnogo pripovedovati. Naj omenimo samo dve dogodbe, ki lepo kažejo blago srce očeta našega vladarja.

Nekoč je šel s svojim adjutantom na sprehod v Prater. Na tem sprehodu je videl, da je neka njemu dobroznana gostilna zaprta. Povpraševaje, kaj je temu vzrok, je zvedel, da je prišel gostilničar na kant, ker je obubožal vsled dolgotrajne bolezni. Nadvojvoda je plačal vse dolgove gostilničarjeve (okolo 400 gld.) in se je veselil, ko je videl kmalo potem, da je gostilna zopet odprta in ga je gostilničar, na pragu stojé, hvaležno pozdravljati.

Drugikrat je srečal kmeta, ki se je žalosten vračal z semnja, ganeči domov kravo, katero bi bil rad prodal, da bi plačal dolgove, a je ni mogel. Nadvojvodu se je kmet smilil in odkupil mu je kravo. Na to je prišel drug kmet in tudi od njega je nadvojvoda kupil kravo. Grdo je gledal sedaj služabnik nadvojvodov (ki si je najbrže nemalo domisljeval na svojo službo), ko je moral gnati kar dve kravi. Toda nadvojvoda se je usmili tudi njega in je podaril kravi prejšnjima lastnikoma. To je bilo veselje, ko sta prišla revna kmetiča domov in sta prinesla skupiček in še vrhu tega pripeljala domov vsaki svojo kravo.

Mladostna leta cesarjeva.

Kakoršni stariši, taki so otroci. Plemeniti stariši, blagi otroci. To se je lepo pokazalo tudi na mladem prestolonasledniku. Tudi mali Fran Josip je bil vsled svoje ljubeznjivosti kmalo ljubljene vse cesarske rodovine.

Znana je dogodbea izza njegove nežne mladosti. Ko se je namreč mladi nadvojvoda igral v prostranem vrtu v Laksemburgu, je zagledal vojaka, ki je stal na straži. Smilil se mu je. Takoj je stekel k cesarju in cesarici, ki sta se bila ravno pripeljala, da obiščeta svojega unuka. Poprosil je cesarja, naj mu da kaj za vojaka, češ, »revez je«. Cesar se mu je nasmejal in mu dal bankovec. Deček je veselo stekel k vojaku in mu ponudil denar. Toda vojak, kateremu njegova služba ni dopustila, da bi od koga kaj vzel na straži, ni hotel vzeti. Francek je žalosten stekel nazaj k dedu in mu potožil, da vojak noče vzeti. »On ne sme vzeti denarja. Deni mu denar v torbo za patrone, ki mu visi na hrbtu.« Vesel je stekel deček zopet k vojaku. Toda torba je visela previsoko in ni je mogel doseči. Cesar Ferdinand je torej vzdignil vnuka, ki je radosten položil vojaku denar v torbo. Zna se, kako se je cesar radostil o blagem sre-

svojega unuka. Drugi dan je pa poslal vprašat k polku, pri katerem je služil dotični vojak, kakšen človek je ta. Ko je zvedel, da je eden najboljših mož, ki s svojo skromno mezdo še podpira mater, ga je odkupil svojim denarjem od vojakov. Tako je pomogla blagosrčenost malega nadvojvode dobremu sinu od vojakov.

Toda kmalo so minile igre in treba je bilo se učiti in pripravljati za svojo veliko in težavno nalogo. Mladi prestolonaslednik se je moral že zgodaj uriti v vseh vednostih, katerih se uče drugi mladeniči v srednjih in višjih šolah. Vrhu tega se je moral učiti tudi jezikov, katere govore njegovi narodi. Mladi nadvojvoda se torej ni učil samo latinščine, grščine, francoščine in angleščine, ampak tudi avstrijskih jezikov: madjarščine, češčine poljščine, italijansčine, srbo-hrvaščine itd. Komaj mu je bilo dvanajst let, je znal že najznameniteje evropske jezike in jezike raznih narodov, katerim je zdaj vladar. Razven tega se je vadil tudi v raznovrstnih vojaških in mnogih drugih vednostih.

Tako so kmalo minila mladostna leta našega cesarja.

Kronanje cesarja v Olomucu.

Leto 1848. je bilo nemirno leto. Od vseh strani so navalili notranji sovražniki na Avstrijo, hoteči jo ugonobiti. Miroljubni cesar Ferdinand je ujaljen odložil krono, izročivši jo komaj 18letnemu Franu Josipu. Dne 2. decembra — ravno pred petdesetimi leti — je vsprejel naš cesar krono od svojega strica. Vsa Avstrija je iskreno pozdravljala svojega novega vladarja. V Olomucu so bile isti dan velikanske slovesnosti. Zvečer so napravili razsvetljavo, da se je videlo vse mesto kakor ognjeno morje. Drugi dan so se cesarju poklonile oblasti, generalstvo, duhovništvo, učiteljstvo. Dan za dnevom so prihajale deputacije od vseh strani poklanjat se novemu vladarju. Med temi so bili tudi Slovenci, ki so zagotovili cesarju svojo neomajno zvestobo. Iz Trsta je zastopal Slovenec škof Legat. Temu so pred odhodom na Dunaj naročali slovenski Tržačani še posebej, naj sporoči cesarju njihovo zvestobo. »Slovani hočejo obstanek Avstrije ter braniti njene meje do zadnje kaplje krvi. V tem duhu so nas odgijili očetje, isto ljubezen do Avstrije pa bomo vcepali v srca tudi sinovom in vnukom svojim«. Tako so zagotavljali Slovenci l. 1848 in to svojo zagotovilo so zvesto držali do današnjega dne.

Cesarjeva poroka.

Dne 18. avgusta 1853., ko je dovršil cesar svoje 23. leto, se je v cesarskem poletnem dvoreu v Islu izvršila zaroka mladega vladarja z Elizabeto, hčerjo Maksa, vojvode Bavarskega. Nevesti Elizabeti je bilo takrat še le sedemnajst in pol leta. Dne 24. aprila 1854 je bila poroka na Dunaju. Ne da se popisati, kako veličastno so slavili avstrijski narodi ta izredni dogodek. Tudi na Dunaju so bile isti dan velikanske slavnosti. Cesar pa je ta dan najlepše slavil s tem, da je daroval 200.000 gold. za ubožce, cesarica pa 50.000 gld.

V smrtni nevarnosti.

Dne 18. februarja 1853. je neki krojač, imenom Libeny, napal cesarja z dolgim kuhinjskim nožem, ko se je cesar sprehajal po takratnih nasipih dunajskega mesta. Morilec je bil zabodel cesarja v tilnik, a nož je spodrsnil po dolgih zapogah ovratnikovih. Spremljevalce cesarja in meščan Ettenreich sta k sreči priskočila o pravem času in rešila cesarja iz rok morilčevih. Morilec so izročili pravici; na vešalah je končal svoje življenje. Na Dunaju pa so postavili krasno cerkev v zahvalo, da je Bog ohranil vladarju življenje v smrtni nevarnosti. Ta cerkev se imenuje votivna cerkev.

Leta 1882. je bil naš cesar zopet v smrtni nevarnosti. To pot mu je stregel po življenju znani irredentovec Oberdank, ki je bil člen tajnega društva zarotnikov, ki so žrebali, kdo naj umori cesarja. Žreb je zadel Oberdanka, ki je bil takoj pripravljen, da izvrši zločin. Hotel je vreči bombo cesarju pod noge. Toda k sreči so prišli hudobnežu na sled še preden je mogel izvršiti namerovani zločin. Oberdanka so prijeli v Ronkahi in tako je bil cesar pravočasno rešen iz preteče smrtni nevarnosti.

Petindvajsetletnica cesarjevega vladanja.

Dne 2. decembra 1873. slavil je cesar petindvajsetletnico svojega vladarstva. Žnjim so jo slavili tudi vsi narodi avstrijski. A najlepše se je slavila petindvajsetletnica z velikimi čini človeko-

Ljubja, s katerimi so takrat narodi postavili cesarju trajen spomenik. Kako so cesarja razradostila znamenja narodov, to svedoči pismo, v katerem je izrekel zahvalo svojo. »Najbolj me veseli — dejal je plemeniti cesar — »da je vzbudila želja, katero sem izrazil, zares ganljivo tekmovanje, kako bi se najlepše izkazala dobrodelnost, otrle revežem solze in pomagalo tistim, ki so v stiskah. Ljubezen mojih narodov, ki jo svedoči te izjave in ki sem jo podedoval s prestolom in s slavnimi spomini svojih dedov kakor najdražji biser — to ljubezen ste mi izkazovali v petindvajsetih letih mojega vladanja v sreči in nesreči, in uverjen sem, da bode podpirala mene in mojo hišo tudi v bodočih dnevih. Blagor mi, ker sta mi ta ljubezen in vernost najlepše plačilo za moje vladarske skrbi, za moj trud, ki je veljal vedno blagostanju mojih narodov«.

Velikanske izjave udanosti, ki dohajajo cesarju sedaj — o petdesetletnici — od vseh strani vse države, pričajo, da bijejo zanj srca njegovih podložnikov isto ljubeznivo kakor o njegovi petindvajsetletnici, da svedoči, da se zvesti Avstriji zavedajo, koliko se imajo zahvaliti svojemu dobremu vladarju.

Nesreče v vladarski rodbini.

Težko je Bog skušal našega vladarja. Človek se mora le čuditi, da mu je bilo moči prenesti toliko britkih udarcev osode, ne da bi onemogel pod njimi.

Dne 19. junija l. 1867. mu je bil ustreljen v daljni Meksiki brat Maks, cesar meksikanski.

Grozen udarec je zadela cesarja Frana Josipa, ko mu je l. 1889. umrl edini sin, prestolonaslednik Rudolf. Koliko je občutil cesar takrat, se ne da podpisati. Nesvesten se je zgrudil blagi oče, ko mu je došla pretresljiva vest, potem pa se je zaklenil v svoje sobe in je molil, da najde miru in tolažbe. Pa tudi vsacega dobrega državljana je pretresla tužna vest o smrti cesarjevičevi. »Ubogi cesar!« so vzdihovali takrat Avstriji, pomilujoči nesrečnega cesarja, kateremu je bila v njegovih britkih urah jedina tolažnica njegova soproga — cesarica Elizabeta. Toda sedaj mu je odvzeta tudi ta!

Vsakemu je še živo v spominu dan 10. septembra, ko je padla cesarica Elizabeta pod morilčevo roko v Genevi. Kruta roka zločinčeva je ugrabila našemu cesarju njegovo najzvestejšo spremljevalko v življenju. Toda herojično je prenesel vladar tudi ta udarec, dasi se je bilo bati, da ga ta nesreča podere na tla.

Razven teh se je v vladarski hiši dogodilo še drugih nesreč. L. 1887. je nesrečno umrla 18-letna Matilda, hčerka nadvojvode Albreehta. Vnela se jej je obleka, da je morala umreti vsled dobljenih ran. Nadvojvoda Viljelm, nadzornik topništva, je l. 1894. padel s konja tako nesrečno, da je umrl. L. 1895. se je na Ogerskem ponesrečil nadvojvoda Ladislav. Izprožila se mu je puška in ga usmrtila. L. 1897. je zgorela v dobrodelnem bazaru v Parizu nadvojvodinja Alicia, sestra cesarice Elizabete.

Cesar Fran Josip na Slovenskem.

Na Slovenskem je bil naš cesar večkrat. Leta 1856. je potoval na Štajersko in Koroško. Dne 17. novembra istega leta sta se ustavila cesar in njegova soproga Elizabeta v Ljubljani. Tam je praznovala cesarica svoj god. Zvesti Slovenci so prihiteli od vseh strani pozdravljat svojega vladarja. Od tod je potovala cesarska dvojica na Italijansko. Na potu nazaj se je ustavil cesar v Trstu, kjer je pohvalil posebno mestno stražo in batalijon slovenskih okoličanov. Slovesno so ga sprejemali tudi l. 1882., ko je praznoval Trst petstoletnico, odkar je prišel pod vladno našega cesarja.

V noči od dne 14. na 15. aprila 1895. je Ljubljano zadela strašna nesreča. Močan potres je razdejal skoro vso mesto ljubljansko. Ko je cesar zvedel to, je takoj poslal brzojavnim potom 10.000 gld. denarja, cesarica pa 5000 gld. A hotel se je prepričati sam o veliki nesreči in sam je prihitel v Ljubljano, da potolaži svoje zveste Slovence. Dne 7. maja se je pripeljal v Ljubljano. Ko je videl toliko bede in gorja, je obljubil, da bode tudi nadalje skrbel za nesrečno mesto. In res, cesarjeva beseda je pomagla; državni zbor je dovolil veliko podporo in od vseh strani, iz Avstrije kakor tudi iz tujih dežel so prihajali veliki doneski

Ljubljana je prebila nesrečo in se iz razvalin dvignila še lepše nego je bila prej. A da je bilo to mogoče, zahvaliti se ima v prvi vrsti svojemu dobremu vladarju.

Prostor nam, žal, ni dopustil, da bi navedli vsaj vse glavne momente iz življenja vladarja našega. Ukupna sodba je ta, da celo oni, ki niso prijatelji kronanim glavam, morajo priznati cesarju Franu Josipu, — ker to dokazujejo dejstva da diči tega vladarja plemenite lastnosti, kakor malokateriga drugega. To smo videli na njem že o neštevilnih prilikah. Njegov plemeniti značaj, in njegovo blago srce vodita že tekom petdesetih let čolnč avstrijske države in njenih narodov in le njegovi previdnosti se imajo zahvaliti narodi avstrijski, da je Avstrija srečno in zmagonosno prebila vse viharje, ki so navalili na njo tekom petdeset let njegovega vladanja in da je ostala trdna vez, ki spaja narode v jedno družino. In vsi mi, ki nas spaja vez dinastičnega čutstva, vez ljubezni in udanosti do vladarja, vsi mi ki smo jedne misli, vsklikamo danes iz vse duše: Bog nam ohrani viteza in mučenika na tronu Habsburgov, Bog nam ohrani Frana Josipa I. do one skrajne dobe, ki je odmerjena bivanju človeka na tej zemlji!

Domače vesti.

Nadvojvodinja cesarjeva - vdova Štefanija pride v kratkem v cesarski grad Miramar, kjer se nastani za dlje časa.

Z današnje številke „Edinosti“ izšla je posebej kakor priloga na trdem papirju slika cesarjeva, katera se bode prodajala po 5 kr. v naši administraciji in v vseh tobakarnah, kjer se prodaja »Edinost«. Ta slika je tako naravno izdelana, da nam oseba cesarjeva kar govori iz nje. V primernem okvirju bode kras vsaki sobi.

Za jubilejno dilaško ustanovo došli so začasnemu odboru sledeči darovi:

Gosp. Fran Kalister	2000 gld
Tržaška posojilnica	200 „
Miha Truden	100 „
Ivan Mankoč	100 „
Josip Mahne	100 „
Anton Žlogar, župnik v Kranjski gori	1 „
Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah (čisti dohodek veselice 26. jun. 1898.)	35 „
Goriup Alojzij, Prosek	10 „
Pogorelec Ante, potestnik in trgovec na Greti	50 „
Rodbina Macakova v Trstu	20 „
»Delalsko podp. društvo« v Trstu	200 „
Jakob Gomilščak, profesor veronauka na c. kr. realki v Trstu	10 „
Matej Andrejevič Trnovec, tržaškega višega sodišča svetnik	10 „
Ivan Jesenko, c. kr. gimnaz. profesor v Trstu	20 „
Vekoslav Furlan, ces. kr. računski svetnik	5 „
dr. Gustav Gregorin	20 „
I. Domicelj, trgovec v Korminu	5 „
Ivan Nabergoj	10 „
Fran Valenčič	5 „
Julij Wardo	20 „
Fran Potočnik, Trst	5 „
Gracijan in Nicefor Stepančič, Trst	50 „
Bogdanovič Ante, trgovski knjigovodja, Trst	10 „
Magdalena Ipavec, posestnica, Kontovelj	15 „
Fran Toroš, c. kr. ravnatelj finančnega urada	3 „
Abram Ivan, trgovec, Trst	10 „
K. M. V. v Kopru	3 „

Skupaj 2921 gld.

Predvečer cesarjevega jubileja. Že sinoči pod noč je bilo — ko je mogoče donelo zvonjenje z zvonikov vseh cerkva — jako živahno gibanje po tržaskih ulicah in čim bolj se je mračilo, tem bolj so naraščale množice. Kmalu se je jela prižigati luč za lučjo na oknih mestnih hiš, a kmalu smo videli razsvetljava, kakoršne — to treba priznati — že dolgo nismo doživeli v Trstu. Sicer pa je bilo — tega zopet ne smemo tajiti — dokaj poznanih in odličnejših hiš, ki so »blestele« v svoji popolni temoti!

Kar se tiče razsvetljave, sta se odlikovala društvo Lloydovih mašinistov — velikanska krona iz samih električnih svetilk — in pa stara borza.

Kmalu po 7. uri je ostavila vojaška godba vojašnico in spremljala jo je na tisoče ljudi na veliki trg pred namestništvom. A za vojaško godbo je ostavil veliko dvorišče vojašnice spreved z dolgimi vrstami bakljenošev, 3 godbami in več društvenimi zastavami. V vsoporedu je ponosno vihrala krasna zastava »Del. podp. društva«. Spreved se je pomikal po ulici Törrente, po lesnem trgu, po Corsu, na borzni trg in od tu pred namestništvom. Pred namestniško palačo so svirale vse tri godbe cesarske pesem, rakete so švigale in prasketale v zraku in množice so vsklikale »živio« in »evviva«. Po dovršeni ovaciji pred namestništvom vrnila so se društva v svoje stane, izvzemši veteransko društvo, ki je šlo se svojo godbo pred stan vojaškega poveljnika, generala Lovetto, na ulici Stadion.

Kakor vsikdar so se odlikovale tudi ob tej priliki vrle branjevke na lesnem trgu, ki so na vseh šatorih razobesile črno-rumene zastave.

A tudi okolica je na sijajen način pokazala svoje patrijotičko čustvovanje. Vse višine okolo Trsta so blestele v lučih, da je bil zares impozanten prizor.

Živahno vrvenje po mestu je trajalo pozno v noč.

Danes ostanejo zaprti vsi občinski uradi, istotako praznujejo vse šole. V mestni ubožnici bode slovesna sv. maša ob 9. uri, istotako v mestni bolnici. Trgovine na Corsu bodo večinoma zaprte.

Slovansko pevsko društvo v Trstu vabi na veliki koncert, kateri bode jutri v soboto dne 3. decembra 1898. v redutni dvorani gledališča »Politeama Rossetti«. Vspored koncertu je nastopni: 1. D. Jenko: »Naprej«, orkester. 2. Flostow: Overture k operi »Martha«, orkester. 3. Förster: »Naše goro«, mešani zbor. 4. Kolarič: a) »Miruj srce moje«, pesem, orkester; Smetana: b) Sekstet k operi »Prodana nevesta«, orkester. 5. Förster: »Ljubica«, mešani zbor. 6. Humperdink: Fantazija iz opere »Hänsel in Gretel«, orkester. 7. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«, možki zbor in bas-solo, 8. »Dalmatinski šajkaš«, dvospev (tenor in bariton) se spremljevanjem orkestra. 9. H. Volarič: »Grajska hči«, mešani zbor, s tenor in sopran samosplovom in dvospevom soprana in alta. 10. Kindl: »Slovanski napevi«, venece, orkester. 11. »Plavaj ladja moja«, ženski zbor se spremljevanjem orkestra. 12. Verbi: Duet opere »Nabuccodonosor«, orkester. 13. Förster: »Vodnikov venece«, možki in mešani zbor, se spremljevanjem orkestra. 14. Finale, orkester. Na koncertu sodeluje popolni vojaški orkester c. in kr. pešpolka št. 97 pod vodstvom gosp. kapelnika. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 krono. Sedeži: I. vrste, naslanjači (poltrone) 1 krono; II. vrste 30 nč.; III. vrste 20 nč.

Brzojavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Ljubljana 1. Vsa Ljubljana je sijajno razsvetljena; neštevilno slovenskih zastav se vije po ulicah; mestna hiša vsa v belo-modro-rudečih električnih žarnicah, obkoljena od tisočev občinstva. Videti je tudi veliko drugih transparentov v narodnih barvah. Godba svira po mestu ob navdušenih vsklikih. Nemški nacionalci so se poskrili.

Dunaj 1. Cesar je danes opoldne s princezino Gizelo odpotoval v Wallsee, kamor je odpotovala tudi vdova nadvojvodinja Štefanija.

Praga 1. Petdesetletnica cesarjevega vladanja se praznuje tukaj z čini dobrodelnosti. Mnogo zavodov in korporacij je darovalo znatne svote v dobrodelne namene. Jednaka poročila prihajajo iz drugih mest na Češkem. Jutrašnji dan se bode praznoval splošno in bode večinoma mirovalo delo v pivovarnah, delavnicah in tovarnah. Deželni odbor je ukrenil, da se razobesijo zastave na poslopjih, ki so pod njegovo upravo. Danes zvečer bode mesto slavnostno razsvetljeno.

Budimpešta 1. Zbornica poslancev je nadaljevala razpravo o idemnitetni predlogi. Potem, ko je govorilo več govornikov za in proti, se je preložila razprava na prihodnji ponedeljek.

Budimpešta 1. (Magnatska zbornica). Predsednik grof Karolyi je imel govor do zbornice, v katerem se je spominjal petdesetletnice vladarjeve. Naglašal je, da je ogerski narod o vsaki priložnosti pokazal svojo odkrito udanost. Tudi zbornica magnatov da naj izreče o tej priliki svojo iskreno in odkrito častitko. Zbornica je sklenila, da se ugoti predlogu predsednikovemu in da izreka iskrene častitke povodom petdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva. Na to se je seja zaključila.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. nadstr.,

dosegla je 25. novembra v prometu od 1. januarja 1898, torej v teku 10 mesecev in 25 dni:

 1,000.000 gld.

To je dokaz, da ta zavod orjaško napreduje, da uživa zaupanje, da je bila njegova ustanovitev prepotrebna in da stoji na trdni podlagi. Tak lep uspeh je dosegel naš prekorišten in za neodvisnost Primorskih Slovanov prepotreben zavod v takó kratki dobi, ko se mu je boriti velikanskimi težavami, strastno konkurenco in podlim podkopavanjem naših nasprotnikov. To vest objavljamo prepričanjem, da se bodo tega napredka veselili še v večji meri naši zadrugniki, nego se veselé njegovi ustanovitelji in voditelji, ki delajo in se trudijo za njegov uspeh ne le brez lastne koristi, marveč požrtvovanjem. Veselé pa se naj tega napredka tudi ostali naši bratje, ki niso naši zadrugniki, ki pa vendar hrepené po kadem napredku slovenskega življa, ki se ima boriti celó za obstanek. Upamo, da ta napredek odpre oči še tistim Slovencem, ki so dosedaj nalogali svoje prihranjene novce, nezaupajoči morda našemu zavodu, v tujih nasprotnih zavodih, ki so jim dajali le 3% obresti, dočim obrestuje naš zavod, že od početka, vloge po 4%. V bolji dokaz pa naj govore številke!

Leto	Promet		Naraščaj		Število zadrugnikov	Stanje deležev		Vloge		Leto	Tekoči račun	
	gold.	nč.	gld.	nč.		gld.	nč.	gld.	nč.		gld.	nč.
1892	76497	31	—	—	144	5461	80	17663	76	—	—	—
1893	116877	61	40380	30	228	7810	—	38245	13	—	—	—
1894	204208	86	87331	25	345	10190	—	49741	66	—	—	—
1895	377801	98	173593	12	510	14100	—	74294	52	1895	13750	—
1896	568527	81	190725	83	684	16520	—	102463	71	1896	23984	56
1897	790854	23	222326	42	932	20330	—	150432	17	1897	14475	32
1898	1,000000	—	209145	77	1175	25600	—	176274	89	1898	43597	71

Podatki za leto 1898 veljajo do 25. novembra 1898.

Skupne vloge . . . gold. 704.923.43

Skupni promet . . . „ 3.134.767.80

Hranilne vloge se sprejemajo vsaki dan in se obrestujejo po 4% brez vsakega odbitka.

Rentni davek od vlog plačuje zavod in ne vlagatelji.